

ЗНАЧАЈ ПСИХОЛОШКЕ ДИМЕНЗИЈЕ ОТПОРНОСТИ У ОКВИРУ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ*

Урош Миљковић**

Универзитет одбране

– Институт за стратегијска истраживања

САЖЕТАК

Концепт тоталне одбране представља стратегијску замисао деловања државе у циљу заштите и остваривања њених одбрамбених интереса, и подразумева интеграцију свих расположивих ресурса и актера друштва у пружању свеобухватног одговора на савремене безбедносне претње. Развој отпорности, посебно њене психолошке димензије, представља важан елемент унапређења одбрамбене способности друштва. У условима савремених сукоба, безбедност се више заснива на способности појединца и колектива да препознају и да адаптивно реагују на различите облике психолошког и пропагандног утицаја. У раду се разматрају кључни теоријски аспекти и идентификују релевантни психолошки концепти који имају улогу протективних фактора и који доприносе развоју психолошких капацитета неопходних за одбрану од наведених утицаја. Такође, указује се на значај и могућност идентификације специфичних предиктора психолошке отпорности који директно доприносе очувању борбеног морала, кохезије војног колектива и способности функционисања у ситуацијама кризе и изложености јаким стресорима. Посебна пажња посвећена је теоријском и практичном питању изградње психолошке одбране од средстава информационог ратовања, психолошких операција, пропагандних и манипулативних порука, али и других садржаја који се пласирају у циљу вршења утицаја на ставове, уверења и понашања припадника војске и цивилног становништва. За успешан развој психолошке отпорности друштва и појединаца неопходна је сарадња између система одбране и цивилног сектора, кроз координисано

* Овај рад је настао у оквиру научноистраживачког пројекта „Претпоставке оптималне имплементације концепта тоталне одбране у Републици Србији” (ИСИ/ДХ/1/26-28), који финансира Министарство одбране Републике Србије, а реализује Институт за стратегијска истраживања Универзитета одбране у Београду.

** E-mail: uros.miljkovic@mod.gov.rs, ORCID <https://orcid.org/0009-0006-9374-8641>

деловање друштвених институција, образовног система и медијског простора. На тај начин би се психолошка отпорност могла развијати паралелно кроз све сегменте друштва, чиме би се правовремено спречило стварање ранљивих тачака унутар укупног система одбране.

Кључне речи: концепт тоталне одбране, друштвена отпорност, психолошка отпорност, информационо ратовање, пропаганда, психолошке операције, цивилно-војна сарадња.